

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Fereuz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mănumite publice și Loc de
schis costă fiecare litr 20 lit.
Manuscripte nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
somitat 502.

Faptă frumoasă.

mare și frumoasă săvârșită de cu-
nostru fruntaș, Dr. Ioan Mișu, în
un moment important în viața pre-
nești, nu numai fiindcă ne apro-
muncitorii condeiului de impli-
vis frumos: crearea unei baze
materială sigură, — ci în
fiindcă în dania aceasta trebuie
mai mult decât marimozitatea
care dispune de un prisos de a-
25.000 de coroane pe cari d.
dăruit ieri fondului ziarștilor ro-
vedesc că dăruitorul lor a înțeles
marea mare a presei în viața unui
și a înțeles, înainte de toate, că a-
presă va fi cu atât mai puternică și
abilă a-și împlini misiunea, cu cât
va fi garantată independența mo-
progresul intelectual al gazetarilor

de ieri al dlui Mișu e primul în-
li-se dă gazetarilor de a persevera
grea a gazetăriei și e cea dintâi re-
generoasă a muncii ce o de-

românească a făcut prin reprezen-
adunați la Arad, cu prilejul inau-
calatului »Tribunei«, pașii cei din-
organizarea sa. Lucrările de or-
au suferit însă o amânare
evenimentelor politice din

trecutul apropiat, cari ne-au impus tuturor
o rezervă hotărâtă.

Acum, lucrările se vor relua și se vor
duce la îndeplinire în cel mai scurt timp.

Nevoia constituirii gazetarilor români dela
noi într'un sindicat de mult s'a resimțit ca
o necesitate imperioasă. În fața nenumăra-
telor prigoniri cărora sântem și am fost
expuși toți ceice ne consacram puterile pen-
tru luminarea sufletelor românești; în fața
multelor neajunsuri — și materiale și mo-
rale — cu cari are să lupte întreaga no-
astră presă — o consolidare a forțelor se
impunea fără amânare, ca astfel, uniți su-
fletește, munca să ne fie la toți mai ușoară
și sarcinile mai lesne de suportat.

Constituirea gazetarilor români se impu-
nea însă și din alte motive. Până în anii
din urmă, gazetăria nu era la noi o ocu-
pație serioasă. Nu dorul de a munci și
a și jertfi o viață întreagă în ogorul ingrat
al publicisticii îi mâna pe cei mai mulți
lângă mesele de scris din redacțiile noastre
mai mult decât modeste. Li atrăgea mai
ales poezia, romanticitatea vieții de gaze-
tar; ambiția de-a fi măcar o clipă scurtă
îndrumătorii opiniei publice. Iluzii se ri-
sipiau însă în curînd, rămânea numai rea-
litatea crudă a neajunsurilor materiale și
»idealiștii« părăsiau masa de scris pentru
a-și alege o carieră mai puțin poetică, în
schimb însă mult mai rentabilă. E frumos
să fii gazetar, dar e mai bine să fii, să
zicem, avocat, sau director de bancă, sau
profesor.

În anii din urmă, recunoaștem bucuros,
soarta gazetelor și a gazetarilor noștri s'a
mai îmbunătățit. Grație jertfelor aduse de
unii și de alții pentru gazete, s'a asigurat
traitul cinstit al gazetarilor, — până pot
munci. Pe urmă apoi — cu Dumnezeu!

Meseria de gazetar n'a fost însă până
acum *carieră*. Ziua de azi dacă era asigurată,
când munca grea îți dădea puțin răgaz,
trebuia să te gândești și la ziua de *măine*.
Și veșnic te obsedia idea că tot e mai bine
să-ți alegi altă carieră.

Fapta frumoasă de ieri a dlui Mișu e
deci un moment însemnat în viața noastră
publicistică. E cel dintâi pas serios ce se
face pentru ridicarea nivelului moral și in-
telectual al gazetarilor români, — prin asi-
gurarea *zilei de mâine*.

Cei ce se interesează de soarta presei
române, sântem convinși, vor saluta de-a-
semenea nouă, cu bucurie acest act de ge-
neroasă înțelegere a realității, care va con-
tribui mult ca, presa românească să se
mențină la înălțimea chemării sale și care
va contribui și la intruparea nădejdelor no-
astre de mai bine.

Presă românească și gazetarii români
salută cu dragoste pe protectorul lor și-i
doresc să-i fie dat să vază mulți ani roa-
dele frumoase ce vor răsări pe urma fap-
tei sale nobile.

Presă războiului franco-german.

19 Iulie 1870 ora 11 jum. dimineața sosti
declarația de război a Franței. Aniver-
sasta evocă mil de suvenir, dintre care
azi penibile, pentru Franța. E adevărat
șicanii au inventat teoria de tot comodă
Republica franceză a fost bătută ci regimul
an împreună cu imperiul lui Napoleon
șicanitatea acestei teorii ad-hoc nu impe-
istoriografii germani să fi scris cu li-
peritoare, că poporul german federat a
poporul francez și rușinea acestei nemai
înfrângerii s'a resfrîns asupra tuturor
indiferent dacă ei erau și sânt repu-
monarhiști.

să recunoaștem că războiul din 1870
a fost unul din cele mai grave, ca con-
din câte s'au purtat până atunci. Astfel
Germania de azi, după ce a rezolvat
istoric secular; el a îndeplinit unitatea
Roma, capitala ei politică; tot el a în-
lumească a Papilor, făcând-o ca să
o anomalie în timpul de față; în fine
războiului formidabil, a înlesnit crearea
franceze, a III, care iată că dănuiește
ani și e o garanție de pace în lume.
războiul din 1870—71 ar fi adus ser-
țiuneii franceze de supt Imperiu, scă-
absolutismul și pseudo constituționa-
vernului lui Napoleon III.

este politica externă a acestuia, repu-
francezi și cu istoriografii germani, sânt

de părere că ea a fost greșită, și că din repeta-
tele ei greșeli a rezultat în cele de pe urmă și
războiul din 1870. Astfel la început Napoleon III
a umilit Rusia în războiul crimeic. El a grupat
în jurul său Anglia și Sardinia și a vărsat sân-
gele francez pentru unitatea Italiei, având însă
în același timp ideea ascunsă de a ține pe aceasta
ca vasală a Franței. Tot el a îndemnat pe Prusia
la 1866 să atace pe Austria. I se mai impută că
proteja pe Papa, ținându-l închis la Roma. Ace-
ste și altele i se reproșază visătorului dela Seine.
E ușoară critica după fapte împlinite. Oricum ar
sta lucrurile însă, nu noi, românii, li vom con-
damna pe acela care s'a condus de principiul
de naționalitate, formulat de Napoleon I, și de
care a profitat în primul rând atât prusienii cât
și italienii.

Cauza »ocazională« a fost candidatura hoh-
zollerniană la tronul Spaniei. Rău consiliat, Napo-
leon III, nu se mulțumi cu retragerea candida-
turii prințului hohenzollernian (era fratele regelui
Carol I) în chestiune, ci pretinse dela Wilhelm
regele Prusiei, ca să dea garanții că nu va mai
candida nici odată vr'un prinț din casa de Ho-
henzollern la tronul Spaniei. Pretențiunea aceasta
exagerată deveni în mâinile lui Bismarck o armă
teribilă, cu care el știu să smulgă dela Franța
declarația de război. Îndată după publicarea ei
mobilizarea trupelor continuă de o parte și de
alta cu precizie. Prusienii începură să mobi-
lizeze încă dela 14 Iulie, francezii dela 16 Iulie.

Germanii se așteptară la izbucnirea războiului
și de-aceia el luară de timpuriu toate măsurile
posibile și imaginabile. Roon și Moltke făuriră
o armată a cărei organizațiune s'a văzut încă 4

ani mai înainte de războiul franco-german. În
special Moltke era așa de sigur de victorie, încât
la știrea mobilizării, el zise: »Lasă să vie fran-
cezii, noi li voi vom bate de va fi cu ei chiar și
Germania de sud«.

Armata activă germană era de 520 000 de sol-
dați; rezerva număra 364 000 de oameni, corpul
ofiteresc era excelent și sub ofiterii erau admi-
rabil instruiți. Artileria era superioară, Intendența
ireproșabilă. Cu un astfel de formidabil instru-
ment de război porniră prusienii în contra tru-
pelor franceze, insuficient preparate. Organiza-
țiunea armatei franceze, după isvoarele franceze
chiar, era lamentabilă. Mareșalul Niel a introdus
la 1868 serviciul militar obligator, dar n'apucă
să termine reforma și muri având norocul de a
nu și vedea iubita sa Franța umilită și mutilată.
Pe lângă acest neajuns grav, se mai adaugă
apoi și un altul, ce de altmîntrelea era conse-
cinta celui dintâiu, și anume că nefiind de ajuns
preparat, francezul trebuia să se țină în defen-
sivă, iar defensivă nu merge cu caracterul lui.

Spus tot în trei cuvinte: armata era slabă; li
lipseau până și mijloacele de transport. Planul de
expedițiune se întemeia pe diviziune, a armatei
germane în contingente de Nord și Sud: se mai
puseră în speranță și cooperarea flotel de răz-
boiu franceze. Dar toate speranțele aceste se do-
vediră înșelătoare. La Paris se credea că în 18
zile de mobilizare să fie 400.000 de soldați pe
picior de războiu, când colo abia erau strănși
200.000.

Pregătirea germanilor și nepregătirea francezi-
lor reiese din rezultatul războiului.

De partea germană nu e decât o pierdere de

Românii și guvernul. Din Budapesta ni se comunică: Aflu din izvor demn de credință că ministrul președinte Khuen-Héderváry în afară de dl. Dr. Ioan Mihu s'a adresat și dlui Pärtenie Cosma, dir. »Albinei«, care se află acum în Reichenhal, și dlui Emanuil Ungureanu, avocat în Timișoara, cerându-le avizul lor în chestiunea naționalităților.

Amândoi au răspuns în scris și — pe cât aflăm — în sensul declarațiilor făcute de dl. Dr. Ioan Mihu.

Prințul de coroană și criza boemă. Veșnicele crize naționale din Boemia, conflictul perpetuu dintre germani și cehi paralizază aproape toată viața politică a Austriei. Acuma se pare că însuși prințul moștenitor Franz Ferdinand a intervenit în tratativele crizei. S'a pus în legătură cu reprezentanții marelui proprietar din Boemia și a avut cu el convorbiri. Cele două grupuri ale marilor proprietari au elaborat fiecare câte un memoriu și îl vor prezenta prin guvern arhiducelui. Acțiunea asta e urmărită în cercurile politice din Austria cu mare atențiune și se crede că va duce la o soluțiune a chestiei boeme.

Moștenirea lui Lueger. După moartea mareșef al partidului creștin-social din Austria, între membrii partidului au izbucnit mici neînțelegeri cari tot mai mult s'au agravat și s'au sfârșit cu ruptura dintre partid și unul dintre organele cele mai vechi ale partidului »Deutsches Volksblatt«.

Dușmanii acestui partid au sperat și speră că neînțelegerile aceste vor zdrobi țaria temută a acestui partid, mai ales că ministrul Weisskirchner, chemat să ia el conducerea partidului, nu poate să părăsească încă guvernul.

A declarat însă unul redactor dela »Reichpost« că va lupta din toate puterile pentru unitatea partidului și e gata să ia moștenirea lui Lueger îndată ce-i va fi cu putință.

Individualitatea puternică a lui Weisskirchner va ști să facă să dispară din nou, orice neînțelegeri ce s'au ivit între membrii acestui partid, odinioară atât de unitar și compact.

Imprumutul unguresc în Franța. Guvernul d-lui Wekerle făcuse toate pregătirile pentru a plasa în Franța un împrumut de 560 de milioane. Acum la realizarea lui, plasarea întâmpină protestările unei mari părți din presa franceză. O campanie s'a pornit împotriva împrumutului unguresc. Ziarele franceze patriotice spun că prin acest împrumut Franța ar ajuta construcția Dreadnought-urilor austro-ungare. Prin mărirea flotei întregii alianțe, Anglia și aliata ei Franța va fi nevoită să-și mărească de asemenea flota. Guvernul unguresc este îngrijit, căci soarta împrumutului e nesigură.

Sânt simpatizați din cale afară cărmuitoarii noștri...

Alegerea din Vârșeț. În ședința de azi a camerei, Láng Lajos și-a prezentat demisiunea sa din mandatul de deputat de Vârșeț. O deputațiune din Vârșeț s'a prezentat azi la secretarul general dela ministerul de honvazime Kátson Lajos rugându-l să primească candidatura. D. Ka átson a declarat că primește.

Emigrările în comitatul Cenadului. Unul din comitatele cele mai bogate ale țării, comitatul cenadului, este aproape de o criză economică, din cauza marilor emigrări. În cursul celor două săptămâni din urmă au plecat patru sute de persoane în America. Cenadul face parte din acel fericit colț de țară care are pământul cel mai gras și roditor, și cu toate astea poporul e nevoit să-l părăsească și să ia calea pribegiei. Pentru ce? Pentru că pământul nu-l al lui, ci al câtorva bogătași latifundiași. Dările cele mari îi silesc de asemenea să părăsească țara. Oricum însă este caracteristic că poporul trebuie să părăsească tocmai ținutul cel mai bogat și mănios al țării.

Un glas răuvoitor, plătit de noi. Între corespondențele numeroase cari informează presa din Budapesta, »Keleti Értésítő« este însărcinat din partea clubului național cu informarea presei asupra întâmplărilor românești. Pe cât știm corespondența primește dela club o subvenție anuală pentru acest serviciu și e datoare a ține un redactor însărcinat cu urmărirea politice românești. Nu criticăm acest lucru obișnuit la toate partidele. Am observat însă că Keleti Értésítő prezintă evenimentele adesea într-o lumină falsă, ten-

dențioasă și antiromânească, după gustul presei rești, spre a-și putea plasa informațiile sale la tite de presă. Acum vre o lună bunăoară în al »Tribunii« despre constatăriile din Budapesta rezumat într'un mod absolut tendențios, ombliniindu-se toate faptele nefavorabile. Presa noastră astfel »informată« chiar de corespondența lui a adus a doua zi știrea că la constatarea dapesta s'a constatat la alegeri numai fenomen și descurajatoare pentru partid, că preoțimea țara lui, ca țărănimca pretutindeni preferă pe »moderați« față de cei naționaliști etc. Deși în realcolul nostru amintise că aceste fenomene sânt excepționale, și că în rezultatul final s'au constatat multe constatări îmbucurătoare decît întristătoare.

Acum »Keleti Értésítő« vestește că »Telegraf« din Sibiu a început o campanie: întretra partidului național și că pledează pentru unui partid »moderat«. Se știe însă că Telegraful făcut dimpotrivă declarații satisfăcătoare spre chestia națională nu poate fi deslegată decît de torul partidului național și că într'o eventuală chetă deputații și șefii partidului național nu teia lipsi. Informația lui »K. É.« e deci lășădențioasă și făcută în senz unguresc, spre a se creadă că arhieriei urmăresc o politică conștientă.

Partidul e dator să nu mai tolereze aceste cări ale adevărului prin propria lui corespondență.

Alegerea dela Ugra. Azi a avut loc alegerea de deputat în cercul Ugrai, rămas în urma renunțării contelui Tisza. Cum se prevăzută, alegerea s'a sfârșit cu învingerea didatului guvernamental Bööny József. În rezultatul căruia contele Tisza a cercetat toate comunele românești ale cercului, și a dus la alegătorilor români, despre chestiunea naționalităților. Discursurile lui Tisza au fost citite, pe românește, de bine cunoscutul profesor Micherechului Nicolae Roxin.

La orele 6 seara Böönyi a fost proclamat față cu justihistul Podhracky Rezső.

Câteva cuvinte în chestiunea școlii de fete.

Ca femeie română și ca una care a primit primele începuturi de cultură, știință românească în internatul din Arad am urmărit cu vie atenție toate prin cari a trecut îndrăznețul plan al niunii femeilor aradane, ca din colectivitate se zidească un nou edificiu pentru școlii de fete și să se înzestreze conform cerințelor prezente.

Lumea dădea din cap neîncredătoare să auzea pe ici colo, iaca, capete de școală. Dar nu să face un lucru ca acela să sufli numai peste el! Eu încă — cu înșuflețirea — îmi pierdeam uneori credinței și îmi ziceam: da, sfortări se stăruiește pentru colecte, se organizează petreceri, voință ar fi, dar nu-s bani și întruparea nobilei idei va rămâne înșuflețită în sarcina altei generații. M'a prins doamna președintă, când mi-a ziditul în orice caz *trebuie* să se înzestreză anul viitor.

M'am mirat că nu se îndoieste de certitudinea unui succes, văzând încetirea care se adună sumele cam modeste port cu scopul. Părțile bănașene de afirmă că sânt așa de avute și dac aduc aminte bine, nici de acolo n'au tocmai așa multe contribuiri.

Dar, unde lipsa e mai mare, acolo nezeu e mai aproape! Dumnezeu ne mis nouă pe dl Vasile Stroescu, pe părinte al nostru și el a împărțit dișug, a împărțit cu amândouă mâinile.

Ceeace părea efemer, s'a apropiat darul lui cu un pas uriaș de țintă.

900 ofițeri și 19.260 de soldați; de partea franceză: împăratul prinsonier, Parisul capitulat, 100.000 morți, 363.000 prinsonieri, 83.000 constrinși să se refugieze în Elveția, și pierderea Alsaciei, cu Lorena împreună.

O consecință imediată a unei victorii atât de uimitoare, a fost proclamarea imperiului german, la Versailles, și luarea acelu avânt irezistibil, care o mână pe Germania ca să dispute acum Angliei hegemonia pe mare, cum a disputat Franței hegemonia pe continent.

Și sânt dureri...

Și sânt dureri cari niciodată nu se stâng.

Nici nu se pot strivi...

Și chiar și dac'al plânge!

Și drepte stau și mute stau, săpând în flece cliptă

La groapa ta, la crucea ta de mână...

Tu simți, te zbați și strigi de-a inimii durere,

Și stai nepăsător la toate,

Plecând — și larăși ridicând

Și fruntea ta și ochii...

Și-ai vrea să plângi și lumea-i vrea s'o blastămi

De-a ochiului durere;

Dar lerși... că n'ai pe cin' să blastămi!

V. Loichița.

Cătră lună.

— Din Leopardi. —

O lună, îmi aduc aminte lar',
Cum de demult sulam acelaș colnic,
Să te privesc, îndurerat de multe,
Și atârnat peste pădurea aceea
Ca și acum, feeric luminând o.

Icoana ta însă 'mi părea ca 'n ceață
Și tremura în ochiul meu de lacrimi,
Ce-mi învăla pleoapa-mi ostenită;
Căci ca și acum viața mi a fost tristă
Și niciodată n'o să se mai schimbe
O dragă, blândă lună! Dară totuși
Mi-e dragă amintirea și privirea
Durerii mele — atât de zbuciumate!
O cât de dulce e, la tinereța,
Ce-i plină de zădejdi și uită iute,
De clipe moarte să-ți aduci aminte,
Măcar că sufletul fi trist atâta
Și jalea veche tot durează încă.

V. Loichița.

Viața culturală a orașului Slatina.

O privire generală asupra orașului. — Viața orașenilor. — Incercările către o viață culturală desăvârșită. — D. Iorga la Slatina. — Situația actuală a vieții culturale a orașului.

Slatina (România) Iulie în 10/23 1910

Promisesem cititorilor într'unul din numeroase trecute ale »Tribunei«, un articol mai detaliat, privitor la viața culturală a orașului Slatina. Astăzi voi căuta să mă aching pe cât îmi va sta în putință de această promisiune.

Ca fiu al unui oraș te obișnuiești vrând nevrând cu relele și bunătățile lui, cu toate acestea Slatina nu este dintre acelea cu care te poți obișnui. Impresia ce îți o lasă Slatina — fie după ori și cât timp, — e ca aceea a primului vânt al iernii ce sună adânc afară, în livezi, cu creșterile florose ce mătură totul. Un asemenea vânt de iarnă veșnic s'a abătut de o vreme asupra orașului. E tristă, e groznică impresia; e trist și groznic la vedere orașul nostru. Se spune că odată, pe vremuri (vorba povestii), a fost ceva pe aici, era o altă lume, și o altă înfățișare mai dulce, mai fermecătoare avea orașul. Nu știu, nu am apucat vremile acele, dar acum cum se prezintă îi jalnic, îi de nedescris. Astăzi lumea s'a schimbat. Adică nu, este același, dar caracterele lor li s'au schimbat. Vechiul slătinean s'a schimbat, soarta lui a fost ca acela a unui pom lăsat în părăsire, înecat de bălării, plin de omizi. Este omul lăsat într'o lăncezală revoltătoare și care merge condus pe calea asta a vieții, care este liberă și poți merge cum vei voi pe ea, și care merge condus zic, de un altul cu o influență mai mare asupra spiritului lui.

Slatina, toată este o grădină tristă plină de arbori de aceștia neingrijii, înecați în lacrimi. Cui s'o fi datorind trista existență de astăzi a orașului, n'ași putea o spune precis. Insa același polii:ă scârboasă ce se practică și pe alurea, trebuie să fie cauza.

Cu adevărat, absolut toate ramurile de activitate ale câtorva slătineni, dornici de muncă, sânt paralizate de influența covârșitoare a politicienilor din oraș. Datorită acestei influențe dezastruase, astăzi în Slatina, totul vegetează, pare că omul s'a născut aci fără de energie, o nepăsare remarcabilă au fințele astea, prisosul acela de energie ce li au unii l'au cheluit în întreprinderi. Influința politicii și în modul în care se practică aici, se vede pretutindeni. Și acesta li singurul punct care face ca mersul pe o cale mai deschisă spre desăvârșire a Slatinei să fie opriță.

În orașul nostru tăcut, viața se scurge tihnită și fără de nici o emoție. Singura distracție plină de fiori este: jocul de cărți. E o patimă nebună pentru acest joc. Se pierd sume enorme în cluburi, în familii și nici chiar grădinile nu sânt scutite de asemeni mosafiri. Astfel că ești condamnat ca în loc de liniștea pe care o cauți, să auzi din câte un colț retras: »passat« »stau pe loc« etc. acesta-i noul cântec ce-l auzi prin grădini.

Multe începuturi de mișcare culturală s'or fi făcut în trecut și chiar se fac, toate încercările însă de a trezi o nouă viață românească în acest oropsit oraș, ce nu-i românesc, se zădărnicesc. Toate s'au distrus, se distrug, s'u sburat, sbor și vor sbura poate încă multă vreme ca frunza la bătaia vântului: de toamnă. Primirea fiecărui început a fost foarte rece, întâmpinarea apoi, din partea politicienilor, o primire prea dușmănoasă, a contribuit mult la răcirea entuziasmului, la distrugerea iluziilor cu care se începeau întreprinderile pe aceste căi, ca în urmă să continue aceiași lăncezeală ca și până aici. Se zice, lucru dealifel adevărat, că mișcarea culturală dela școală, dela conducătorii ei începe și ea influințează apoi asupra populației unui oraș. Și aici încercările s'au făcut tot de unii dintre aceștia cu colabora-

rea unui public foarte restrâns. Incercări cari după cum am spus au rămas zadarnice.

Mai acum câțiva ani s'a înființat cercul »Oltul«. Erau semne bune Conducătorii lui erau oameni capabili, conștienți de sarcina pe cari și o luaseră. În urma unui conflict cu un domn director de școală, cari îndeplinea și rolul de secretar, cercul în epe să tindă spre decădere. În cerc de aici în colo a rămas numai elita slătineană, reprezentajii culturii, în urma semnalului dat de fostul secretar al cercului, s'au retras dinpreună cu acei cari le împărtășeau ideile. Cei ne strănși se strâng toți la oaltă și fondează un cerc al »Corpului diuactic din Olt«. Nu știu dacă mai există, că i n'am mai văzut nici o clipire. Un merit are în viața ei, căci a fost singura societate care a sărbătorit printr'un festival, 20 de ani dela moartea marelui Mihail Eminescu.

În schimb cercul »Oltul«, tânjește, doar din când în când câte o clipire sarbădă, și atâtă totul. Dacă s'ar face istoricul cercurilor culturale din Slatina, cel mai mare merit ar trebui să fie atribuit numai acestui cerc. Pentru cuvântul că a luat inițiativa de a aduce din când în când pe marii noștri cuvântători. Nouă, tineretului de astăzi ne a venit ca o caldă adiere de vânt vestea aceasta și eram tare bucuroși.

Seria cuvântărilor se începuse cu d. Nicolae Iorga — cum era dealifel în drept — care însă prima dată când a fost anunțat s'au revoltat politicienii din orașul nostru (??) S'au revoltat pe motivul prea copilăresc, că d. Iorga în scrierea d sale »Drumuri și orașe«, le criticase orașul. În ultimul timp, acei revoltători poate că și-au cunoscut greșeala făcută pentru searbădul lor motiv, căci la a doua anunțare a cuvântării dui Iorga nu s'a mai protestat cătuși de puțin. Și am avut, noi ceștealaltii, cari credem în el, fericierea să l'ascultăm, să ascultăm pe omul acela plin de cunoștinți înalte, dornic de muncă care este o glorie națională pentru noi. Am mai ascultat pe dd. A. Teodoru, N. Rădulescu-Motru pe St. O. Iosif cu frumoasele-i versuri. Nu puțin ne-a bucurat și cuvântarea tânărului și harnicului C. Ș. Făgețel, red revistei »Ramuri« din Craiova.

Societatea filantropică »Speranță« este singura care mai dăinuiește și va mai dăinui încă multă vreme, datorită muncii desinteresate a dilor Alexandrina Ma'or, Victor Radovid și Munteanu. Operele de binefacere ale societății și chiar ale acestor două doamne din elita slătineană sânt ca un balzam pentru cei obidiți de soartă. Nu rareori am auzit dela aceștia numele celor două doamne rostii cu sfințenie și cu rugăciunile de noroc și fericire pe cari le întovărășește proletariatul nostru.

Păcat însă că această societate, care are fonduri în deajun, nu ajută și pe cei săraci cu duhul, cum spunea un coleg de ziaristică în rev. »Neamul Românesc«. Societăți mai mici cari încă n'au înflorit bine, dar cari se mențin bine, datorită voinței și energiei pot cita societatea elevilor de curs secundar superior »V. Alexandrie«.

La prima șezăloare ce s'a ținut m'a mirat mult prezintarea minunată cari și-a făcut o înaintea publicului. Cuvântarea președintelui, ținută în mijlocul unei atmosfere prietenești, căle și recunoșcătoare, m'a îndulșat mult. Era o cuvântare plină de mult adevăr, după care a celii acela ce era programul lor care era un semnal de luptă, un semnal de chemare al tuturor colegilor spre a realiza gândul acelora cari se strănseseră.

Poate că lor, generația aceasta tină, viitorii conducători ai poporului român li l dat, dacă aceilaltii, părinții lor, n'au făcut, să îmbunătățească starea în cari se găsește astăzi orașul nostru.

Nu știu. Eu le urez viață lungă și spor la muncă. ...Viața se scurge tihnită, într'o nepăsare generală. Și noi trecem în viață fără să i cunoaștem adevăratul ei rost și fără a fi făcut ceva. În tinerimea din Slatina — dela cari se așteaptă o reformare completă a moravurilor, — mai există

...când erau toate așa aproape
...citesc în »Tribuna« că s'ar
...pedeci în calea nobilelor por-
...sânt aceste pedeci? nu se
...rugăm frumos, noi femeile
...cât e posibil să se înlătore.
...dieceza ar suferi mici pagube
...concesii, să nu-i pară rău. Dă —
...din al ei, dar măcar dă pen-

...creadă unii că suma conside-
...mială pentru susținerea și aran-
...nu ar aduce foloase reale,
...după merit. Cred însă că
...când treci pe undeva — îți
...câte o căsuță bine îngri-
...curată, te gândești involuntar:
...meea Mariuca, acolo e viața,
...asemenea ar atrage și noul
...exteriorul frumos, înlăuntru plin
...lumină și ar atrage de sigur
...elevele pierdute prin alte școli
...cari intra apoi în viață fără să
...de chemarea lor ca femei ro-

...trebuie să se facă, iar dacă s'a
...trebuie să se și stăruie din răspuțeri
...sprijinită. Nu pe motiv că veri-
...cărui cumnat a cumnatei mele, nu
...me cu cutare cumnată de-a veri-
...unei profesoare din acel loc, să
...mitem copilele acolo. Orice interes
...zot la o parte, înaintea ochilor no-
...cești plutească pururea cuvintele a-
...școală românească.

...majoritatea populației e românea-
...unde auzi vorbindu-se aproape nu-
...nește, totuși eu urmând cele șase
...măre la școala ungurească, mă o-
...atât de mult cu limba lor, încât
...imposibil să vorbesc altfel cu prie-
...ele. Ajungând la internatul din Arad
...oare cum străină în mijlocul
...școlii românești, ș'am rămas mirată
...citându-se poezii de cutare poet
...»Istorie« ca d. e. »Codrean cra-
...lor« și altele pe cari părinți mi-le
...în mână, cetisem eu românește, (ca
...clasa a II-a primară) aveam lecții
...de limba română) dar nu mi-
...închipui să fie și la noi ca la un-
...poezia X de poetul Y, adică să avem
...așa mari, așa cuminți cum au ei,
...și știe vorbi așa frumos în »versuri«
...cărui nume să-l spunem cu mândrie
...generațiune după titlul fiecărei poezii.
...m'am și pus apoi în oarele libere,
...atâ dragostea și admirația mea de co-
...studierea poeziilor »Copila frumoasă«
...loș Martin« de Iustin Popfui. Mă rog
...au scrise de o persoană, de unul din
...ștri« din poeziile aceste ale bunului
...bănățan, sufletul meu de copil ș'a fă-
...trarea într'o nouă viață, care e cea
...rală.

...cari puteți face ceva pentru școală,
...cu drag, amintirea voastră va fi pă-
...cu evlavie și va fi păstrată mai ales
...ste suflete pierdute, dar regăsite în
...prin instituțiunile sprijinite de voi.

Olimpia Dr. Tisu.

FABRICA DE ORLOANE JALUSINE DE ESSINGEN CONTRA RAZELE SOLARE SI STORURI RONA ERNO BUDAPEST TELEFON 2-4-35 IZABELLA UTCZA 47 TELEFON 23-45

oare vre-un prisos de energie? Dacă da... la muncă tineri și luptați la prosperarea orașului pe toate căile.

Vă trebuie însă:

Voință și energie, dragi tineri și a voastră în
Isbânda. *Dorin Munteanu.*

Votarea recruților.

— Ședința de Mercuri a Camerii. —

Discuția asupra proiectului despre contingentul recruților abea a ținut două zile și proiectul a fost votat.

Asentările vor avea loc în intervalul dela 1 August până la 30 Septembrie.

Azi s'a intrat și în discuția convenției comerciale cu România. În ședința de mâine va lua cuvântul și deputatul român, dl Dr. Nicolae Șerban.

Ședința e prezidată de președintele Camerei Berzeviczy Albert. După aprobarea sumarului ședinței trecute, președintele aduce la cunoștința Camerei că Lang Lajos a renunțat la mandatul dela Vârșet și că va lua dispoziții pentru noua alegere.

Urmează citirea a treia a proiectului de indemnitate și se primește cu mare majoritate. Se intră în ordinea de zi.

Votarea recruților.

Hal' er István (poporal) declară în numele partidului său că primește proiectul despre contingentul recruților. Stăruie însă pentru decretarea serviciului militar de 2 ani.

Hazay Samu (ministru al honvezimii) ia în apărare proiectul și roagă Camera să-l primească.

Contele Apponyi vorbește în contra proiectului și cere maghiarizarea armatei »în cadrele legilor în vigoare«.

Preș. (consultând camera): Proiectul se primește cu unanimitate. Se trece la discuția pe articole.

Baronul Solymossy Ödön propune modificarea articolului 2 în sensul că asentările să aibă loc dela 1 August până la 30 Septembrie.

Proiectul se primește și în discuția pe articole.

Convenția cu România.

După o pauză de 10 minute, se intră în discuția proiectului de lege despre convenția comercială cu România.

Pap Géza (raportor) vorbește scurt de tot și propune primirea proiectului.

Contele Károly Mihály (kossuthist) vorbește în numele agrarienilor și declară că deși Ungaria aduce sacrificii, admitând să se aducă în Ungaria 35 mil de vite cornute și 120 mii de porci, — primește proiectul.

Discuția se amână pe mâine și se trece la

Interpelări.

Lovászy Márton interpeleză în chestia abuzurilor electorale din comitatul Zemplén.

Szabó István în chestia unei ordonanțe a ministrului de culte.

Contele Zichy (ministru de culte) dă explicații și declară că ministerul de culte vrea să le dea prilej și învățătorilor fără calificare să-și câștige calificarea corespunzătoare pentru a se bucura de favorurile legilor școlare.

Pojzs Gyula interpeleză în chestia reformei legilor sanitare.

Contele Khuen răspunde pe scurt.

Ședința se ridică la orele 3 d. a.

Infamiile „Drapelului“.

Cetitorii noștri să ne ierte pentru acest titlu, dar nu găsim un titlu care să exprime deplin felul cum confratele din Lugoj găsește de cuvânt să trateze conflictul dela zărele partidului național. Lumea știe prea bine că în afacerea asta noi am făcut ce-luce trebuia să facă orice ziar național: *solicitați* fiind, am publicat declarațiile delegațiunii partidului național pe lângă redacția zărelor sale și l-am sprijinit în lupta lui contra lui Birăuț.

Când este vorba de un conflict între Birăuț și partid, am crezut că aici măcar nu poate fi deosebire de vederi între zăre naționale și că toate organele cu caracterul național nu se pot pronunța decât pentru una din cele două părți litigante: pentru partidul național care de atâta vreme s'a trudit zadarnic să scape de legătura cu Birăuț.

Ce am văzut însă în realitate? În loc de a-și face datoria, »Drapelul« a prezentat cititorilor săi afacerea întreagă, într'o lumină absolută falsă și diametral opusă adevărului, luând indirect apărarea lui Birăuț și făcând un spirit foarte vulgar și ieftin pe o chestiune atât de gravă. Pe când el însuși a *reprodus* cuvintele noastre că »Sântem rugați a da loc următoarei declarații« etc. urmând cunoscuta declarație a părintelui Lucaci, el însuși adaugă în corpul *aceluiaș* articol că am fi adus noi cu forța în publicitate o chestiune de natură intimă, spre a o exploata contra »Luptei«. Era evident pentru oricine că aici e vorba de un conflict între Birăuț și »Lupta«, care ne ceruse ospitalitatea și oricare cititor al »Drapelului« însuși, putea să se convingă desp e asta din reproducerea articolului nostru, cu toate acestea »Drapelul« slida până și inteligența cititorilor săi proprii, cu o minciună de a căru ne-temeinicie se puteau convinge cu ochii lor.

Nu credem că s'a mai văzut atâta rea credință și perfidie cinică nici odată într'o polemică gazetărească dela noi.

Dar pe de-asupra mai era aici vorba de o chestiune de înaltă curățenie morală a luptei și presei noastre, amețităată prin un intrus imoral, corupt, analfabet și obraznic fără pereche.

Noi am văzut în toată afacerea asta o chestiune de mare importanță, o criză gravă și foarte caracteristică răsărită din o cauză mai adâncă din crizele celelalte ce au bătut partidul întreg. Am văzut un simptom de boală care izbucnise fără de veste și care putea ușor să cuprindă organismul întreg al partidului. Dacă Birăuț ieșea birulor din conflict, el ar fi ajuns stăpân peste zărele partidului. O stare nesănătoasă și imorală s'ar fi perpetuat și ar fi putut să formeze începutul unor noi crize, din care demnitatea și prestigiul partidului și a presei noastre întregi ar fi eșit știrbite. Primul *virus* de imoralitate încerca să intre în organismul nostru și trebuia respins cu energie, pentru a evita întinderea boalei. *Asfel* am conceput noi cazul și am pornit imediat campania, fără a mai aștepta aprobarea unor confrăți tardivi, cu siguranța și încrederea că fără să te uiți în urmă, tovarășii de luptă te vor urma.

»Drapelul« nu că n'a dat partidului sprijinul pe care era dator să l dea, ci a mai dat cu sau fără știință, sprijin lui Birăuț, reproducându-i declarația întăle și făcând să se creadă că-l vorba de un simplu Kanapeeproze pe socoteala cărula se pot face spirite foarte insipide (»un aproposit (?) în trei acte și mai multe tablouri« astfel numise *Drapelul* cu spirit, mă rog toată afacerea!)

Credeam că măcar după »lămurirea« plină de insulte, de amenințări și insinuații mărsave a lui Birăuț, »Drapelul« va fi rămas într'adevăr lămurit și va fi înțeles măcar atunci natura conflictului. Zadarnic. În loc de a lua măcar acuma partea partidului, el privește și acuma afacerea drept cearta »Luptei« cu »Tribuna« și se pune să reproducă *fără comentariu* apărarea lui Birăuț, puținele adevăruri și multele infamii, dând deplină crezare la toate depotrivă. Birăuț poate fi vesel;

a găsit un apărător călduros și tot atât de ca și el însuși.

Petru noi și pentru public însă *Drapelului* rămâne un caz de rea credință, neseriozitate, caracteristică pentru domnia Lugoj.

Cam cu acelaș seriozitate și cum înțelegem și privit ei și bălările ce au încolțit în ei și au crescut atât de mari.

Nu e de mirat că Burdea, Seghescu și nescu sânt mari și tari și că alegerile dela fel de rezultate acolo unde simptomele de îngrijitoare sânt privite cu atâta bună înțelepciune și... spirit.

Mai avem un cuvânt și pentru domnia care își face o mândrie de a iscali asilele mîle »Drapelului«. Nu cumva domnia eșii identic cu autorul duror romane atât lebre în literatura noastră? Ești un scriitor valoare netăgăduită. Îți mai trebuie numai tură generală și literară, gust estetic și — un dram de talent — încolo ai toate știle necesare pentru a scrie bine. Mai ales românească e partea D tale tare. De exemplu: dalul pe care l'a *eschauriat* atât de frumos, buna — *purtătorii chipului* (képviselet) *apropont* — a *denegat* publicarea — ca scâmbă am citit *peste tot* acest scandal (haupt) etc.

Căutăm și din roman vre o două specimen. Din *peptul* (= pieptul) bărbatului la vârstă *sc năpusti* un geamăt greu. — Se trăiește pat — Când se ridică, fața lui părea *deș* — *era tinăr* (= tinăr) — dete scurt în porcașilor — Noaptea se luminea ca la ivirea soare nocturna, *trîntind* lumina sa roșietică colnicii din jur.

Dar ar trebui să cităm romanul întreg și să-l meșteșugul să — insultăm.

Științire de biserică în Maramureș.

O sărbătoare românească a Maramureșului. Decăderea națională a preoților. — Domnișorul carl nu știu românește. — Ciardașul și Someșul.

Publicul românesc din Maramureș doare când n'a avut ocaziune a auzi și a vedea aceste în ziua de 12 Iulie a auzit și văzut științiră bisericel gr.-cath. din Săcel.

Vrednicul preot al Săcelului, Toca Iarță, din Ardealului, un adevărat apostol al legii lui Cristos și a culturii românești, un om cu simțuri naționale, n'a crușat nici jertfă, nici o neală, ci și a dat sîlnța, — ca cu toate greșile, să adune la aceasta solemnitate peste 500 de suflete românești. Chiar și din părțile mai depărtate ale Ardealului au venit să vadă serica nouă, fala Maramureșului. Deși timpul fost nefavorabil, din satele cele mai depărtate venit credincioșii în procesiune.

În Săcel delegatul episcop Dr. Petru Fabianonic, înaintea cărui au eșit într'ultima 40 de căreși. Indată după sosire s'a făcut fîrea apei și s'a stropit noua biserică din delegatului episcopesc. Biserica era fixată de rea mulțime de oameni. Serviciul divin a fost celebrat de 15 preoți în frunte cu delegatul episcopesc Dr. Petru Fabian. Cântările bisericel fost executate de corul teologilor din O sub conducerea d-lui Ioan Chereșteș, cler a. al IV-lea.

Teologii din Gherla au un cor, care ar cînsie oricărei scene românești. Gherla po mândră de acești tineri și trebuie să știe, lângă multele ei păcate, corul acesta e un care singur e în stare să-l susție prestigiul.

Priceasna a fost cântată de Petru Vima solvent de teologie, care a stors admirabiliculu.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.

Marca lanț.

SUC. EMMER FERENC

Welsmayr Ferenc

Timișoara, centru, strada Hur

... e foarte spațioasă, totuși nici a credincioșilor veniți din toate părțile loc într'insă.

... sfintei evanghelii delegatul episcopului Petru Fabian se sula pe amvon și predica foarte frumoasă și pătrunzătoare serviciului divin a mai vorbit Ioan Tarța. Sfârșindu-se actul solemn bisericii, marea de oameni s'a ducându-se pe la prietenii lor. ... într'un pavilion deosebit a început la 1/2 p. m. Au luat parte peste 300 de oameni și frumoși, dând serbării adevărată înălțare. În cursul banchetului a cântat corul din Bistrița și corul teologilor. S'au rostit mai multe toasturi. A vorbit delegatul episcopesc pentru M. Pontificele Roman și episcopul Dr. I. Bud vicariul Maramureșului P. S. Sa Ioan Bran preotul Dragomireștilor delegatul episcopesc; Dr. Sabo avocat o inimă plină de sentimente românești; prof. în Vișeu, preotul Stei, preotul Ioan în limba, la care au fost bine tractați clericii lor spre Săcel. A vorbit preotul care cu vervă a mulțumit tuturor, alergat la acest act solemn. Nu pot trece toastul părintelui Viad din Sălțiște, românesc, care a produs o adâncă în toți cei de față, ridicând păhării său în cinstea fostului ministru de culte Apăsând că noi românii trebuie să fim mulțumii și oare pentru ce părinte Viad? Să știți că este conștient de chemarea dăta. ... toastele preoților nu s'a auzit altceva decât la adresa P. S. Sale episcopului I. demnitarilor mai mari bisericești și civili. ... săfășură pentru popor, deși mulțimea de după prânz s'a adunat în jurul pavilionului a auzi din gura preoților lucruri despre noi români, despre țara lui

... că preoțimea din Maramureș — care bisericești se uita peste umăr la teologii — nu-și cunoaște chemarea sa, sine și nu vrea să știe că e pusă nu serviciul lui Dumnezeu, ci și pentru a izbândă cauza sfântă românească. ... spunea țaranului despre cultură românească despre lupta ce se poartă pentru cultura popoarele și-n special la noi români înșiși nu cunosc literatura noastră, în se vorbește limbă străină, copii lor nu înțelege? Și apoi să nu ne mire faptul că copii de preot nu știu românește, deși preoții vorbesc așa de rău, că te urechi. Ar trebui ono ați preoți să vă învățați limba în care vreți a proclama cuvântul adevărului.

... acum când nu numai limba ni-se atacă, îndăduște chiar și existența, datorită noastră se impune cu sfîntenie e: să le doborâmilor că totuși existăm și vom exista voiți cu totul să vă părăsiți limba? ... gător la cer comite acela, care își părăsimba sa și să îmbrace în pene străine.

... și în Maramureș doi stâlpi, două sentimente de creștinătate și de patriotism pentru cauza noastră sfântă. Aceștia sânt Ioan Bran din Dragomirești și Ioan Tarța, amândoi fii ai Ardealului. Și oare penacești doi preoți sânt urgisiți de ceilalți ai Maramureșului? Pentru ce la petrecerea de teologii din Maramureș în Zlatna, n'au vorbit? Pentru ce casele lor sânt ocolite de ceilalți preoți și teologi? Pentru că sânt adevărați preoți, adevărați conducători și luptători ai poporului nostru popor.

... asta o dovedește îndesajuns însuși faptul, teologii au fost invitați la acest act solemn a luat parte nici unul în mod demon-

... domnilor teologi din Maramureș. Au voi frații voștri din Ardeal, ca să proclamăm noaste dulci românești și la frații Maramureș și iată cum i-ați primit, cu răbdare și indiferență. N'ați alergat ca să contribuiți voi pe altarul națiunei noastre. Rușine de dlor teologi Marmațienii.

... vremea preoților din Maramureș să vă învățați și sărele, că doar sântei descendenții ce-ști brav popor din lume.

Imi permit a strage atențiunea Venerabilului Consistor din Gherla, asupra faptului despre care însuș e convins, că ar fi timpul suprem ca în parohiile Maramureșului devenite vacante să numească teologi din Transilvania și viceversa, deoarece însuși poporul își așteaptă conducători vrednici de chemarea lor, cu sentimente curate, care să-l știe lumina în limba lui, iar nu de cei îmbrăcați în pene străine.

Ultimul toast la banchet a fost ținut de domnul Petru Viman absolvent de teologie. Vorbește despre horă, baladă și doină.

Între altele zice, că de acela au venit în Maramureș, că pe lângă cântările bisericești, ce le-au executat în decursul serviciului divin, aceste flori, din cari se împletește admirabila cunună a muzicii și poeziei noastre populare, să le ducă prin glasurile lor dela frați la frați, și cu ajutorul armoniei produse de măestrii cântării românești, armonie să producă în cei de un sânge. Și dacă hora, balada și doina vor fi cântate pe toate platurile locuite de români, atunci ne legăm în marea nădejde, că în toate suflete românești se va produce acel *unifi în cugete și în simțiri*, care este prima cerință pentru conlucrarea spre țintele mărețe, de cari sânt conduse destinele popoarelor.

Ridică pocălul său în cinstea preotului Ioan Tarța din Săcel, care le-a dat prilejul de-a pune o mică piatră la clădirea culturii noastre naționale.

Domnul Viman cu vocea sonoră și dulce numai decât începe o doină frumoasă de Brediceanu, acompaniat fiind de ceilalți clerici și de muzica lui Cristof din Bistrița. Au fost frenetic aplaudați.

Sara la 8 oare s'a început concertul dat de teologii ardeleni sub conducerea iscusitului tînăr Ioan Cheresteș. Concertul s'a ținut în școala de stat. Sala era cu totul plină.

Punctul I a fost *»Bine ați venit«* de A. Popovici și *»Dorul Ardeleanului«*. Ambele bucăți au fost executate cu multură simțire, inspirând un aer solemn și sărbătoresc celor de față. Aplauzele au fost îndelungate, dar într'o limbă străină de (Ejjen). Solo a fost cântat de dl. I. Nemeș cleric, care cu vocea-i de bariton a impresionat mult pe ascultători.

A urmat apoi *»Pribeagul«* de Flechtenmacher Popovici și *»Doina«* de I. Murășan, executate cu multă precizie. Punctul din urmă a fost *»Răsunetul Ardealului«* de Vidu și marșul *»Să mergem«* de I. Mureșan. Punctul I a plăcut așa de mult publicului, încât a trebuit să se repețească. Solo a fost cântat de dl. Petru Viman, care cu vocea i dulce și voluminoasă a pus în uimire pe ascultători. Toate punctele au fost pedepplin reușite și însoțite de aplauze frenetice. Succesul stăluțit nu se datorește numai talentului conducător Ioan Cheresteș ci și harnicilor membrii ai corului, cari au depus o muncă așa de stăruitoare în studiarea pieselor.

Concertul dat de teologi a pus publicul în uimire. Străinii au fost siliți să constate, că poporul românesc e un sol roditor pentru cultură...

După concert s'a început petrecerea tinerimei, care a început în școala de stat. La aceasta mai mulți unguri, în frunte cu protopretorele au mers la preotul local și l-au interpelat, că ce-l avea de nu să începe petrecerea cu *»csárdás«*? Preotul I. Tarța l-a reflectat că e petrecere românească și nu ungurească. Atunci protopretorele cu mai mulți unguri au părăsit sala cu mânie amenințându-l. Preotul Ioan Tarța i-a zis, că dacă l-se va întâmpla ceva pe viitor, li va face un năcaz și mai mare zicându-l *»Am acum 20 de tineri, pe viitor voi avea 60 de tineri români«*. Și cu această s'a sfârșit dialogul între protopretore și vrednicul bărbat Ioan Tarța.

Totul a decurs românește. E de condamnat faptul, că cea mai mare parte a *»soarelor din Maramureș nu știu vorbi românește«*. Sânt fete de preoți, cari nu-și cunosc limba, și aceasta se datorește creșterii străine, ce li se dă din partea părinților.

După pauză a fost întreruptă petrecerea românească prin un ciardás. Românii noștri au stat departe și nici-unul n'a jucat. A durat 5 minute, când tinerii au dispus să li-se zică *»Someșana«*, ungurii în schimb s'au uitat cam urit. Și așa s'a continuat petrecerea până în zori de zi.

Astfel s'a terminat actul solemn al sfințirii bisericești din Săcel, care a lăsat o adâncă impresie în inima tuturor cari au luat parte. Viitorul ne va arăta urmările binefăcătoare, ce vor isvorii la poporul din Marmația din cele văzute și auzite cu această ocaziune.

La revedere în anul viitor la Dragomirești.

V.

Scrisori din Paris.

Aniversara începutului de ostilități din 1870. — Cea dintâi ciocnire franco germană. — Contele Zeppelin și călăreții francezi. — Doi dușmanți intimi.

Sânt astăzi tocmai patruzeci de ani de când a izbucnit războiul franco-german, atât de dezastruos pentru Franța. Ziua de 25 Iulie în 1870 a fost cea dintâi zi de sânge. Ea a căzut într'o Luni, ca acum și cel dintâi actori ai marelui tragedii trăesc încă; ba unul dintre ei se bucură de o popularitate mondială.

Războiul a fost declarat în 19 Iulie 1870. În dimineața zilei de 24 Iulie o patrulă ușoară de ofițeri plecă din Carlsruhe cu scop de a procura statului major bavarez informațiuni asupra forțelor franceze concentrate în împrejurimile din Haguenau.

Detășamentul comandat de un căpitan de stat major Wartemburgez, contele Zeppelin, o porni la drum într'o zi frumoasă de Duminică. Mica trupă, sslutată la frontieră de strigătul avant posturilor germane: *Leb't wohl und mach't gut...* traversă în galop și cu revolverele în mână satul Lauterburg. Sătuțul era liniștit; oamenii erau la biserică mai mulți stau de vorbă în pragul casei. Satul era francez și la vederea dușmanilor răsunară cele dintâi strigăte de alarmă. Cel mai mai mulți locuitori însă, în loc să fugă, se repeziau să vadă cele dintre uniforme germane revărsate în Franța... Ca la paradă.

Soldații nemți nu fac populațiunei nici un rău mulțumindu-se numai să răstoarne stâlpii de telegraf. Ei străbat astfel localitățile alsaciene Neeweiler, Oberlanterbach, Krottveifer, unde lumea e mai mult surprinsă decât speriată. Germanii se opresc pe la hanuri cu de mâncare și-și plătesc consumațiile. Ceea-ce nu l'impiedică pe căpitanul Zeppelin de a deschide cutiile cu scrisori și de a-l despuia pe factorii poștali pe cari li întâlnește.

La Krottveifer însă lucrurile se strică. Jandarmul francez Kohler ce se ducea la Wissembourg cu o depeșă este făcut prizonier după o rezistență desperată. Zeppelin însă se mărginește a-l intercepta depeșă și a-l interoga. Jandarmul nu scoate nici un cuvânt; apoi când li se dă drumul el își rade mustata, se deghisează și dă fuga să anunțe pe francezii de apropierea dușmanului.

Patrula germană își vede de drum. După ce străbătu mai multe sate, fură firele telegrafice în nasul telegrafistului care li amenință cu... proces verbal, căpitanul Zeppelin, după o noapte petrecută în pădure și după ce trimise ne doi locotenenți ai săi să și facă raportul, făcu halta la un han din satul Schirlenhof.

El așază o santinelă pe șosea, intră între han împreună cu ofițerii lui și ceru cu politeță un dejun frugal.

În timp ce li-se servea masa, ei erau ocupați a-și studia harta, când deodată, auziră santinela dând alarma... Câteva clipe după aceea câțiva călăreți francezi trec ca o trombă în fața hanului. Erau câțiva vânători din al 12-lea regiment.

În capul lor se afla locotenentul Chabat, astăzi general.

Lupta fu crâncenă în curtea hanului între bavarezi și francezi. Doi locotenenți ai lui Zeppelin fură ușor răniți; al treilea, grav rănit la pântec, se târi cum putu până în pod unde căzu istovit pe pae. Pe șosea, în fața hanului sergentul-major francez Pagnier zăcea omorît de glonțul santinellei.

E probabil că contele Zeppelin, care pe atunci n'avea nici un dirigeabil la dispoziție, ar fi fost

și el făcut prizonier de francezi împreună cu ceilalți soldați germani, dacă din întâmplare n'ar fi profitat de un moment de distracțiune din partea francezilor. El ieși din han pe o ușă de din dos, încăleacă pe cal, și o fișni în pădure unde se ascunse. Ceilalți soldați nemți, cu toate că de două ori mai numeroși decât francezii, fără făcuți prizonieri. Locotenentul bavarez grav rănit fu descoperit în podul unde se ascunsesse și luat prins; el muri însă pe drum, în aceeași zi.

Martorii acestei prime ciocniri între germani și francezi, mai povestesc următoarele: Năvala francezilor fu așa de neașteptată, încât curioșii adunați în fața hanului n'aură nici vreme să se împrăștie. O fetiță, speriată de sgomot, sta încremenită pe loc, în vreme ce gloanțele germanilor șuerau în jurul ei. Un bătrîn soldat francez o luă în brațe și o puse la adăpost.

Indărjiți de moartea sergentului-major Pagnier care făcuse cu ei campania din Mexic, vânătorii francezi perdură pentru moment din respectul datorit prizonierilor lor. Locotenentul bavarez de Villiez, merse drept la unul din ei și îl spuse în franțuzește:

— Pentru ce mă insultați? Sânt soldat ca și voi și, mai mult, superiorul vostru. Salutați!

Soldatul francez făcu salutul militar.

Când francezii se pregăteau să plece împreună cu prizonierii lor, hangul se apropiă, de locotenentul de Chabat și îi spuse:

— Toată lumea pleacă... foarte bine! Dar pe mine cine mă plătește?

Locotenentul zâmbi și puse un napoleon în mâna bunului alsacian.

Cât despre căpitanul Zeppelin, el putu să treacă frontiera bavareză. Ajuns mai târziu general de cavalerie, ca și adversarul său, locotenentul de Chabat — el este astăzi după cum știm cu toți una din cele mai populare figuri ale Germaniei.

Aceasta fuse prima ciocnire între soldații ambelor popoare și care mai târziu deveni unul din războaiele cele mai dezastruoase pentru Franța. Astăzi, 25 Iulie 1910, nimeni nu vorbește la Paris de cât de începutul acestei bătălii. Gazetele amintesc tot felul de epizoade din războiul din 1870; tonul lor însă e politic, calm, cu totul lipsit de ranchină. Poporul francez a avut vreme să se resemneze dar nu să uite. Nici germanii nu uită victoria lor.

Ar fi deplorabil însă ca tonul zărelor lor să fie trufaș, arogant, așa cum au obiceiul să fie. La urma urmei, el au dreptul să se bucure de cea mai glorioasă dintre bătăliile lor, dar nu să fie aroganți cu poporul învins. Nimeni nu știe dacă e fericit înainte de moarte, a spus Solone...

Firește că nimeni nu mai dorește un război între ambele popoare. Cu perfecțiunea de care se bucură armele lor, cu armele lor excelente, rezultatul ar fi îngrozitor pentru omenire. Cel mai bun lucru ar fi să trăiască în pace.

Pilda cea mai bună le-o dau doi moșnegi, martorii ai ciocnirii din ziua de 25 Iulie 1870, despre care am vorbit mai sus. Unul din ei e fostul jandarm francez Kolsler, căruia Zeppelin i-a interceptat depeșa, celalalt e un soldat bavarez din mica trupă a contelui, dragonul Krans. El trăiește azi ca niște vechi prieteni, se tutuiesc, saltă pe genunchii lor unul pe nepoții celuilalt și petrec ciasuri întregi la cârciumă, cu paharul în mână, și vorbind de săngeroasele zile din 1870.

Tristan.

Catastrofa din Solnoc-Dobica.

Tinuturi pustilite. — Ruptură de nouri în Sătmar.

Noul dezastru care a căzut asupra comunelor din nordul Ardealului, locuite în cea mai mare parte de români a primit pagube mari și foarte simțite de populația săracă rămasă fără ajutor. Nenorocirea a venit repede și torentul apelor ce cădea de pe crestele munților cu luțea fulgerului, fără să deoamenilor vremea să se apere, căci apa l-a apucat din toate părțile, curgând potop în văi și cadavrele au fost duse departe.

Știrile asupra dezastrului sânt înfloritoare mai ales unde erau martori oculari. Se spune despre un biet țaran român că sta înaintea casei sărace acoperite cu stuh, când s'a deslănțuit furtuna și de groaza ei a intrat repede în casă împreună cu cei cinci copilași ce-l avea. Dar abea intraseră când s'a pornit vâltoarea din munte și l-a dus cu căsuță cu tot. Toți ai casei s'au prăpădit fără să li-se mai dea de urmă. În locul casei când s'au retras apele au găsit numai câțiva pociumbi rupți și spălați de ape, în semn că aici fusese cândva o gospodărie.

Pugubele pricinuite de catastrofa sânt cu mult mai mari decât se credea la început, și din noile rapoarte ce primim reese că dezastrul a luat forme uriașe și jerrifele de oameni și vite luate de ape sânt enorme. Mai greu a fost atinsă de dezastru comuna Dobric, unde până acuma s'au găsit 27 de cadavre și de sigur numărul victimelor e cu mult mai mare, căci foarte mulți oameni din sat au dispărut fără să li-se mai dea de urmă.

Paguba încă nu se poate constata, dar din cele câteva sute de țarani rămași pe drumuri reese grozăvia nenorocirii. Toată recolta de pe câmp, câtă a fost încă neseccată sau necărată în hambare a fost total distrusă și locuitorii sânt amenințați să piară de foame.

S'a început deja și o acțiune de ajutorare a celor nenorociți — oferind ei înșiși primele ajutoare. Mulți dăruiesc lemne și scânduri pentru construirea podurilor distruse și pentru a încheia sicriile ce vor ascunde de veci victimele acestui blăstăm care a căzut asupra lor.

Se svonește că s'au găsit până acum 33 de morți. Drumurile sânt spălate de ape și nici un pod nu a rămas întreg. Comunicația trenului de pe valea Someșului a fost întreruptă pentru două zile.

Iată cele mai noi știri ce primim:

Dej, 27 Iulie. Numărul victimelor inundațiilor crește mereu. După raportul oficial în comuna Dobric sânt treizeciși trei de morți, douăzecișipatru de cadavre au fost găsite și îngropate azi, alte șese, între cari patru copii, au dispărut fără urmă.

Cluj, 27 Iulie. Apele deslănțuite asupra comunei Spermezău au înecat nouă oameni, și au spălat trei poduri mari și cinci mai mici. Drumurile și toată recolta câmpului au fost total distruse. Câmpurile sânt năpădite de bușteni și pietre aduse de ape. Patrusprezece case s'au năruit și unsprezece stau gata să cadă pe urma avarilor suferite.

O familie de șapte membri și a găsit moartea în apele înfuriate.

Sătmar, 27 Iulie. Valurile Someșului au ieșit din matcă și aleargă distrugând tot ce le vine în cale, fără nici un stăvilar. Pe urma ploilor torențiale apele se umflă mereu și amenință să înecă toată preajma. Pârăul Săcușigi a inundat câmpurile și satele megieșe, luând cu sine casa țaranului Ion pârșan. În hotarul Sătmarului câmpurile sânt complet acoperite de apă.

Cronică pedagogică.

Părerii cu privire la planul de învățământ oficial.

V.

Dar pe lângă aceste considerații foarte capitale, cari nu era iertat să se piardă din vedere se mai putea vedea și din o cercetare a altor planuri, cât de nepedagogică și irațională e pretenția de a pertracta în anul al doilea Testamentul vechiu întreg. Planul sășesc, cere cinci până în opt istorisiri din timpul patriarhilor. Iar planul școlilor din Germania, abia în anul al cincilea intră în studiul vechiului testament, făcând și aici selecție din patriarhi, judecători și regi. E adevărat că, atât sașii cât și germanii au opt ani

de școală, că sașii parcurg testamentul întreg numai în curs de trei ani (cl. II III și germanii însă nu iau testamentul vechiu decât anul al cincilea și numai cât am spus mai înainte iar în anul următor ceva din profeti. Dacă țara adevăratei pedagogii i se acordă testamntului vechiu, din punct de vedere cantitativ mai atâta importanță, nu înțelegem pentru motive îmbrățișăm noi cu atâta dragoste ceea ce se cuprinde în el.

De planul greco catolic nici nu mai vorbim. El e vrednic de piâns, când pentru anul al doilea și pentru cel următor cere trei perioade Testamentul vechiu și cel nou, și întâmplări însemnate și altele din perioade, apoi un mare de rugăcuni nepotrivite între cari închipuiri. Simbolul credinții.

E ca și cum ai face un curs de literatură mânească, și ai zice: literatura veche XIV trece la al XVIII., apoi te întorci la al XIX. dai așa înainte în a.eastă adorabilă »legătură organică, făcându-te ridicol ori vrednic de pătămire.

S'a putut deci vedea, că a lua în anul al doilea testamentul vechiu întreg, e o mare greșală din punct de vedere pedagogic, cât și al înjurărilor nefavorabile în cari au ajuns școlile noastre. Lângă aceste scaderi mai vine și aceea anume de a nu se fi ținut samă de motivarea unor materii pentru elevi. Istoriile cele despre Cain și Abel, Jertfa lui Avram, dul de linte a lui Iacob, Iosif ș. a. nu numai nu edifică, dar zguduite adânc — prin nota fioroasă, sentimentele morale și inima plăpândă a micilor copii. Apoi facerea lumii e o chestie atât de grea de înțeles în urma caracterului metafizic, încât în Germania se propune abia al optălea an de școală. Tocmai pentru acest motiv greșește și d. Vuia, când crede, că ea e trivită pentru anul al doilea.

Că e imposibil să nu cazi într'o superficialitate condamnată prin impunerea unei materii atât de vaste, și că în consecință e cu desăvârșire peste putință să dai elevilor o cultură morală temeinică, cu ajutorul învățământului religios astfel interpretat, o pot dovedi elocvent și caticheții, cari are însărcinarea aceasta, glasuri de protestare împotriva greșitei distribuiri a materiei învățământului religios. Astfel părintele colae *Crismariu*, un bun catichet și sîrguitor autor de cărți catechetice, deci un om competent zice în nr. 3 al »Revistei teologice» pe 1910 foarte drepte și întemeiate observații cu privire la încărcarea extraordinară a studiului religios prin materii vaste și adeseori nepotrivite cu gradul de dezvoltare sufletească a elevilor din școlile populare. Pe lângă aceasta vor mai fi de sădit și alți cati heți și atâția învățători, cari împletesc aceste vederi, dar cari nu au, probabil, drăzneala sufletească, de a spune ce cred, caie ziaristică. Și e un rău înconvenabilă chestia, câtă vreme trebuie să se știe că cuvântul lor e cel mai prețios al ei, și care la nici o întâmplare nu poate fi ignorat de cei cari prin însărcinarea onorifică dar grea de a redacta noul de învățământ.

Cu atât mai virtos se putea aștepta dela misiie o selecție cuminte a materialului biblic, cât, paremi-se același oameni, preconizau în anul dela 1903 cu multă tărie principiul: »Școlile religioase decl nu e percurgerea unui material vast, ci creșterea religioasă morală». El a și respectat în planul cel vechiu, dacă nu în vîntă calitativă, măcar cantitativă, în cel însă a fost sfidat în chipul cel mai crud. Aceasta una din înconveniențele, caracterizate pentru superficialitatea cu care apreciem și zolvim întrebări atât de serioase și importante cum e aceea a educației morale.

Era pedagogic și din punctul nostru de vedere și corect, dacă se făcea pentru anul al doilea o selecție potrivită din testamentul vechiu specială considerație la situația actuală a poporului românesc. În locul atâtor istorisiri fără un interes, ar fi cu mult mai folositor dacă atenție psalmilor lui David, psalmilor lui Ieremias și înțelepciunii lui Isus fiul lui Sirach, dacă s'ar fi intrat în studiul profetiilor Ieremias, nu a lui Ilie pe care d. Vuia îl cere deosebite; o cunoaștere temeinică a acestor mari prooroci și luptători cu cuvântul, ar fi extraordinar folos pentru noi, cu atât mai

Imprejurările în care au trăit ei, sânt în puncte asemănătoare cu ale noastre. Dar un învățământ în înțelesul acesta nu face în anul al doilea ci cel mult în al sau al cincelea. La noi însă în acești școli se știm în urma căror principii pedagogice, și se impuleze și sterilizeze mintea și inima cu preceptele catehismului. Către ei trebuie să li se desvolte interesul pentru lucrurile demne de știut, căci odată cu aceasta, vor căuta mai târziu ei singuri să testeze testamentul vechiu, și vor culege din el mult folos învățături de acolo, decât când li siluiești cu el la o vreme, care de loc favorabilă istorisirilor prea îndepărtate de imaginația și cercul lor de intuiție. În privirea la rugăciuni se spune în mod foarte interesant: »Rugăciunile de masă, înainte și după masă, fără a se indica măcar cu numele carei sânt acestea. În felul acesta fiecare învățator va avea pe elevi rugăciuni, după cum li taie capul. Și din acest punct de vedere, în locul unei învățături școlile noastre vor lua cea mai călăuzitoare și organică, ca o nouă mărturie a științei și nepuținții noastre, în cârmuirea școlii și pedagogică a școlilor populare. În Viena măcar că numește drept rugăciune potrivită pentru elevi de 7 ani, *Simbolul școlii*, pentru a fi în perfectă armonie cu planul pedagogic și în perfectă disarmonie cu celelalte pedagogice. (Va urma)

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 26 Iulie n. 1910.

Volnicii jandarmerești. Ni-se scrie: Alegerea dela Ighiu între alegătorii s'au împărțit niște cărțicele întitule »Lupta noastră dela Ighiu« un fel de de seamă a alegerilor și totodată o mare a neizbândeii.

Jandarmii din Zlatna au prins de odată și văzând patria în pericol s'au grăbit să cunoscutul lor *patriotism* s'o salveze. Lupta contra cărților a fost mai grea decât cea contra panglicelor tricolore — și zămisle lor au zămas zădarnice. Ceeace convine lor și ceeace socotesc ca peștii ideii de stat maghiar, e faptul că *patroșii*, cei cari au votat cu canoanele guvernamentale sânt înșirați la rușina »Lista neagră«.

În pădure fără uscături nu se poate găsi un biet scriitor dela »Zlăgnea«, care Paul care, intimidat, a mărturisit că cărțile au fost împărțite de bravul jandarm Ștefan Corpade a Anii. Chemat în fața jandarmilor, acesta a declarat cum că într'adevăr el le-a împărțit, necrezând că prin aceasta nici un rău, și că le-a luat dela d-na Aurelia Beșa. Nu s'a luat nici o hotărâre asupra agitatorilor de totputernicii jandarmi.

— **V. Stroescu pentru statua lui Cuza.** Din Iași ni se scrie: Din Svițera, dela Platz, comitetul executiv al statui Cuza-

Vodă, a primit zilele trecute o contribuțiune de 500 franci, dela d. Vasile Stroescu, mare proprietar ba-arabean și generos filantrop, care a făcut mai multe acte de binefacere, atât în Moldova, cât și în Transilvania.

Comitetul executiv al statuei lui Cuza-Vodă, ne roagă să exprimăm prin publicitate domnului Vasile Stroescu, toate mulțumirile sale pentru ajutorul ce a dat înălțătorilor acestei opere naționale.

— **O întrebare directorului »Drapelului«.** Întreb pe d. Dr. Valer Branisce, directorul ziarului național »Drapelul« din Lugoj, dacă aprobă felul laș și murdar de-a discuta chestii publice introduse în ziarul său de pseudonimul »Gog«, care în numărul din urmă al »Drapelului« minte că eu »și oamenii puși sub mine am fi risipit la ziarul »Lupta« 76.000 coroane, apoi am fost dat afară?»

D-lui Branisce chiar acum i-s'a făcut cinstea de a fi numit membru în epitropia celei dintâi fundații create pe seama ziaristilor români. Crede d. Branisce că e dator să și justifice vrednicia la acest post — permițând ca în ziarul său să se publice minciuni și să se pervertiască adevărul? *Iosif Schiopul.*

— **Mulțămintă publică.** Subscrisul vă rog să binevoiați a publica în mult prețutul D-Voastre ziar »Tribuna«, că marele mecenat al neamului dl Vasile de Stroescu a dăruit suma de 200 cor. în favorul zidirei bisericii gr.-ort. rom. din Stărcu, tractul Unguraș, (com Sălaj). Stărcu la 10/23 Iulie 1910. Cu distincă stimă: *Petru Tămășoi* preot gr.-ort.

— **Călătoria unui ministru român în Ardeal.** Domnul Costinescu, ministrul de finanțe al României și suita sa, au sosit alaltăeri în trei automobile la Reghin, venind dinspre Borszék, de unde au hotărît să facă un turneu prin Ardeal. Oaspeții români au fost întâmpinați de inteligența română din localitate în frunte cu dd. avocați Dr. Popescu, Dr. Harșia și protopopul Ariton. După amiază la ceasurile două oaspeții și-au urmat drumul peste Turda la Brașov.

— **Impăratul Germaniei la Viena.** »Extrablatt«, ziarul vienez, aduce știrea că în luna Septembrie, deodată cu împăratul Germaniei va sosi la Schönbrunn și împărăteasa Victoria Augusta, pentru ca să poată lua parte în persoană la festivalul aranjat cu prilejul celei de-a optzecea aniversări a M. Sale împăratului.

— **Un bandit modern.** O telegramă din Roma ne anunță că în Ramaca (Sicilia) a sosit zilele trecute un individ care se da drept comisar de poliție și spunea că a venit trimis de prefectul județului. A luat apoi mai mulți jandarmi și a plecat în inspecție la fabricile din vecinătate. În toate părțile ștircea dnpă vite și unde afla fără bilet, amenda proprietarului, iar amenda o încasa tot el.

De asemenea cerceta certificatele pentru arme, iar într'un loc a sechestrat un ciasornic. Pe urmă a arestat pe doi fabricanți și dela unul a sechestrat suma de 2500 lire și cu trăsura celuilalt a plecat la gară, lăsând prinșonierii în sama jandarmilor căror le-a spus că se reîntoarce în curând. Firește că a dispărut fără urmă, iar jandarmii au dat drumul celor doi fabricanți și acum caută pe iscusitul comisar.

— **Darul M. Sale pentru armată.** Cu prilejul serbărilor aniversare a M. Sale s'a hotărît ca toate datoriile ofițerilor să fie achitate. »Zeit« aduce știrea ca ministerul de război are deja gata planul acestor datorii, pe cari ofițerii sânt obligați să le restituie în unasăută douăzeci de rate lunare pe lângă șase procente. Totodată s'a hotărît ca în 15 August să se prescurteze timpul de serviciu al ofițerilor și să se reguleze chestia lefurilor celor trecuți la pensie.

— **Catastrofa unui balon.** Alaltăeri balonul Ville de Dunkerque al aeroclubului francez, a făcut o ascenziune de probă. Cel trei aeronanți cari erau în gondola balonului însă abea se ridicase în aer când au fost târați de un curent puternic spre mare și la o depărtare de cel puțin trei sute de metri de maluri, au fost trântiți în apă. Cel trei călători văzând pericolul s'au desbrăcat repede de haine și s'au aruncat în mare încercând să scape cu flotul. Un val puternic i-a aruncat norocoși pe țarm, balonul a fost scos din valuri cu ajutorul unui șlep.

— **Roma în întuneric.** Din Roma vine știrea că muncitorii fabricii de gaz s'au pus în grevă și întreg orașul a rămas în întuneric. Proprietarii fabricii se tem că muncitorimea va submina localul și pentru a împedeca eventualele nenorociri, poliția păzește neîntrerupt împrejurimile. Direcțiunea fabricii crede că cu ajutorul soldaților cari le-au fost puși la dispoziție uzina va putea fi pusă iarăși în funcțiune.

— **O carte de valoare.** Un profesor al școlii de comerț din Neoplanta a reclamat la poliție pe un coleg al său Adamovici, fost profesor în Belgrad, iar acum docent privat la universitatea din Viena, cărui acum câteva săptămâni i-a împrumutat o carte din veacul al 17-lea. *Codex Dimonie Ocrida* scris românește în dialect macedonean. Cartea aceasta e singurul exemplar și are o valoare de 10 mii coroane. Poliția, fiind înștiințată că în Viena nu e nici un profesor cu numele de mai sus, a ordonat curentarea lui Adamovici,

— **Soarta condamnaților Rusiei.** În 1913 se va serba jubileul de trei sute de ani al casei domnitoare Romanov din care face parte și actualul domnitor și cu această ocazie se zicea că țarul Nicolae va amnestia pe toți condamnații. Ziarul »Novoje Vremje«, după cât ne anunță o telegramă, în numărul său de azi spune că nu e adevărat svonul acestei amnestii.

— **»Bal electric în Dej.«** În legătură cu informația publicată supt acest titlu în unul din numerele trecute, primim dela dl Dr. Iosif Boca, avocat în Dej, următoarele rânduri:

»Supt titlu »Bal electric în Dej« s'a publicat în ziarul Dv. o scurtă notiță în care se spunea că în chestorii balului ar fi figurat și dl Dr. Teodor Mihali și că la festivitățile stabilimentului electric ar fi luat parte și d-na Mihali.

Nu vreau să mă pronunț asupra acestor lucruri, dar fiindcă din anturajul dlui Dr. T. Mihali se răspîndește știrea că eu aș fi trimis redacției informația cea și că cu prilejul convorbirii telefonice ce-a avut dl Mihali cu redacția »Tribunei« i-s'ar fi răspuns că într'adevăr eu am trimis-o — țin să declar numai atîta — și aceasta în interesul adevărului — că autorul informației din chestie nu sînt eu și nici nu știu cine e, mai ales că în ziua în care au avut loc festivitățile din Dej nici n'am fost acasă.

Constatăm și noi că autorul informației din chestie nu e dl Dr. I. Boca. Adăugăm în acelaș timp că nimeni nu ne-a întrebat cine e autorul ei și chiar dacă ne-ar fi întrebat — fără autorizația autorului nu l-am fi descoperit.

— **Atentatul din Spania.** Fostul ministru Maura s'a însănătoșat pe deplin de pe urma atentatului a cărui victimă căzuse. A primit o

Doar mai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Rét** fabricanți de mobile în Marosvásárhely, puteți avea **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: **2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.** Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane. Economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeii separate, în oricare parte a Ardealului. În dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă.

mulțime de telegrame de felicitare, între cari e una din Buenos Ayres — dela Clémenceau, iar alta dela regina văduvă a Portugaliei. Apărarea lui Posa Roca a prmi-o avocatul Iglezias, despre care se crede că ar fi și el implicat în atentatul, îndreptat contra regelui Alfonz, câteva luni după căsătoria acestuia.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Internatul gr.-ort. român diecezan din Beiuș.

Pentru primirea elevilor în internatul diecezan gr.-ort. român cari vor studia în anul 1910/911 sc. în gimnaziul superior gr. cat. din Beiuș se publică concurs:

Taxa de întreținere se fixează în 320 cor. la an, ce se va solvi în 4 rate egale la rectorul Internatului și anume: rata I. la 1 Septembrie anul curent, când va avea să solvească fiște care elev afară de aceasta și o taxă de 30 de coroane pentru spălat, scaldă, medicamente și folosirea mobilierului, rata II a la 15 Noembrie anul curent, rata a III-a la 1 Febr 1911 și rata a IV a la 15 Aprilie 1911.

Acei elevi, cari în decurs de 30 zile dela termenul de solvire, nu și-au achitat taxa, vor fi excluși din internat, iar acela cari în decursul anului, părăsesc internatul, din motive neacceptabile, vor avea să deaunze Institutul cu câte 10 cor. pentru fiecare lună ce urmează.

Fiecare elev va aduce cu sine pe lângă un inventar cu două exemplare următoarele: 2 rinduri haine de port și încălțăminte, 1 palton de iarnă, 6 bucăți schimburi din fieștecare, 2 schimburi de pat, o saltea, perli pentru vestiminte, dinți, ghețe, piaptăn des și rar, un păhar de beut apă. Covor de pat pentru uniformitate, se va procura prin superioritatea Internatului pentru fiecare elev.

Rugărilor de primire pe plată sânt a se înainta la rectorul internatului până la 1/14 August, a. c. iar rugărilor pentru primire gratuită sânt a se înainta în același termen subsemnatului Consistor. Toate rugărilor vor avea să fie instruite cu următoarele documente:

- testimoniu de pe anul școlar precedent.
- atestat medical că e deplin sănătos.

Recurenții pentru a fi primiți gratuit, vor avea a produce afară de acestea documente și

1. Estras de botez, provăzut cu clauzula să aparțin bisericii ort. române.

2. Atestat de sărăcie dela antistia comunală, legalizat și de preotul competent.

Elevii primesc în internat întreținere întreagă adică: vipt, lumina, încălzit, spălat, scaldă cum și instrucțiune din studii. De vestiminte studii, recvizite școlare și didactru, au să se îngrijască părinții respective tutorii.

Se observă, că și elevii cari au fost așezați anul trecut școlar în internat, au să petiționeze din nou, pentru primire.

Oradea-Mare, din ședința senatului școlar, ținută la 6/19 Iulie 1910.

Consistorul gr.-or. român
din Oradea-mare.

Cronica socială și artistică.

Teatru în Zernești. Tinerimea română din Zernești invită la producțiunea teatrală ce va avea loc în sala hotelului comunal din Zernești Marți la 2 August n. Se vor juca comedile »Dela nord la sud« și »Cănele și pisica«, localizate de dl Z. Bărsanu. După teatru — danț. Inceputul la orele 8 seara.

Teatru în Oravița. »Concordia«, reunlunea gr.-cat. de cântări din Oravița-română invită la producțiunea teatrală ce va avea loc în grădina hotelului »Coroana Ungariei« din Oravița-montană, Marți la 2 August n. se va juca »Peatra din casă«

de V. Alecsandri. După teatru danț. Inceputul la orele 8 1/2 seara.

Tinerimea studiosă din Polana-Sibiului Vă invită cu toată onoarea la petrecerea de vară obicinuită care se va aranja în 2 August st. n. (sf. Ilie) în romantica pădure »Staule«. Invitări speciale nu se fac. Polana la 26 Iulie 1910. Cu toată stima: *Constantin Bosdogan.*

Concert și Teatru în Mehala. Reunlunea de cântări »Armonia« din Mehala invită la concertul împreunat cu teatru și joc ce va avea loc Sâmbătă, 30 Iulie n., în localitățile ospătării »Regele Ungariei« din Mehala. Se va juca »Așa a fost să fie«, piesă populară într'un act de A. Tințariu. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Nou

S'a vândut azi		5 Iulie 1910.	
grân 200 mm.	8.50—	9—	
orz mm.	5.30—	—	
ovăș mm.	6.30—	—	
secară mm.	6.50—	—	
pânpșol 200 mm.	5.30—	5.40	

Prețurile sânt socotite în coroane și după 50 klg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Oriz nou	
De Tisa — — — — —	21 K. 50
Din comitatul Albel — —	20 » 70
De Pesta — — — — —	20 » 50
Bánjánesc — — — — —	20 » 40
De Bacica — — — — —	20 » 70
Secară de calitatea I. — —	14 » —
Orzul de nutreț, calitatea I.	12 » 75
Ovăs de calitatea I. — — —	14 » 95
Oncuraz — — — — —	11 » —

BIBLIOGRAFII.

A apărut:
»Darea de acamă a XII pe anul de gestiune 1909—1910« de Virgil Onișu director, Brașov 1910, Tipografia Murășlanu.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Olariu I. Dr. Scrierile părinților apostolești	1.50
Olariu I. Dr. Evangheliile după Matei, Marcu și Luca	5.60
Olariu I. Dr. Evangheliile după Ioan	3.—
» » » Explicarea psalmilor din orologiu	5.—
Olariu I. Dr. Intoducer în cărțile sante ale T. V. și N. ed. II	5.—
Olariu I. Dr. Manual de Teologie dogmatică ortodoxă	10.—
Olariu I. Dr. Epistola S. Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efezeni	10.—
Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cuvântări bisericești	3.—
Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Uniunea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică supt împăratul Leopold I	2.50
Andrei Ghidlu și Iosif Bălan. Monografia orașului Caransebeș	3.—
Avram Corcea, Balade populare	1.60
Ziaristica bisericească la români, studiu istoric de Onisifor Ghibu	cor. 2.—
Limba nouilor cărți bisericești de Onisifor Ghibu	1.—
Ciocârjan, Inimă de mamă.	2.—
Speranță, Călătoriile lui Enache Colos.	2.—

Em. Grigorovitz, Schitul Cerebului, povestire din trecutul Moldovei Bacaloglu, Teatru.
Dulfu, Isprăvile lui Păcală
Lovinescu, Pași pe nisip, vol. I
» » » » » II
» » » » » De peste prag, dramă în 3 acte.
Oprescu, Higiena și economia populară, povestită de Moș Savu
Profopopescu, Mișcarea cooperativă, T. Strătilescu, Educația fizică, intelectuală și morală.
Babeș, Capra (Vaca săracului). Numeroasele foloase ce poate aduce castrățiunea caprelor
Dr. E. Ettinger, Sfaturi către mame Ibsen, Nora, sau Casa de păpuși,

Poșta Redacției.

B. Sibiu. Regretăm că, venindu-ne târziu, nu am mai putut publica, mai ales că s'au publicat acum o lună aproape, în două zile dela noiștiri despre directorul Șuluțan. În viitor vom publica cu plăcere dacă veți binevoi a le trimite ceva mai repede.

Dr. S. V. (Bistrița). Dări de seamă și mulțumite publice numai la partea taxabilă se pot publica. Adresați-vă administrației noastre, care va comunica prețul.

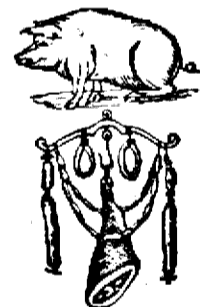
E. Dr. în I. Ce prilej minunat — nu-i așa — ca »Tribuna« să atace pe conducătorii noștri vârsându și tot veninul ascuns împotriva lor! totuși nu putem să o facem căci avem un motiv: sântem leali Bărbatul pe care-l criticăm are merite prea însemnate decât să-l atacăm pentru motivul ce ne aduceți. Deși ne doare și noi că copiii românilor din acel sat trebuie să mezze școala ungurească.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și con

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnărie
Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slăniș și articlii de cărnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnat, slăniș cu aiu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slăniș pentru muncitori în cantitate de peste 25 klg., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.
La comande mari prețuri reduse.

Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu cata'og de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianși mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.